

Рецензия

от проф. Лаура Стефанова Андреева – Гургуриева, дм, дмн

Катедра Ортодонтия – ФДМ – МУ – София

относно: дисертационен труд

„ Влияние на сърдечно – съдовите заболявания и диабета върху денталното лечение “

на д-р Александър Иванов Георгиев

Представеният за рецензия дисертационен труд съдържа 172 стр., 172 литературни източника, 46 таблици, 27 фигури и 4 приложения.

Актуалност на проблема: социалнозначимите заболявания – сърдечно – съдови и диабет, са част от нашето ежедневие. Те са рисков фактор за някои дентални манипулации. Изучаването на проблемите, които застрашават пациентите с тези заболявания, са в полза и защита на денталните лекари.

Литературен обзор: направен е задълбочен и подробен литературен обзор. Представена е информация за проблемите на лечението на пациентите с тези заболявания, като: √промените в устната кухина при пациенти със сърдечно – съдови заболявания и диабет; √влиянието на медикаментите върху устната лигавица; √медикаменти, които могат да доведат до усложняване на денталната манипулация; √определени са по групи медикаментите, които влияят на денталните манипулации; √систематизиран е обемът на инвазивни интервенции – голям, среден и малък; √този обем определя промяна в плана на прием на определени медикаменти, влияещи на денталната манипулация.

Събраната информация би била полезна за създаване на действащи схеми на поведение при дентално лечение на тези пациенти.

Целта, която са си поставили авторите е ясно формулирана – да се проследи успеваемостта на инвазивното дентално лечение на болните със сърдечно – съдови заболявания и диабет спрямо здрави пациента.

За постигане на целта са определени **4 задачи**.

Материалът е събран от: √ контролна група от 22 здрави пациенти, на които са извършени 83 манипулации; √ 20 пациенти със сърдечно-съдови заболявания и диабет, на които са извършени 341 инвазивни манипулации.

Методика на изследването: за целта му е създадена специална „Анамнестична карта“, „Клинична карта“, както и две информирани съгласия (приложения №№№№ 1, 2, 3, 4). На пациентите е направен специфичен клиничен преглед, необходимите рентгенови изследвания, включително и СВСТ. На всеки пациент са взети по 5 ml кръв за изследване на ПКК, АСАТ, АЛАТ, INR, CRP и други специфични показатели за даденото заболяване.

Резултатите са доказани чрез съвременни статистически методи.

По първа задача: „*Да се изгради профил на пациента, нуждаещ се от инвазивно дентално лечение, по отношение на възраст, пол и клинично здраве*“. Профилът на пациентите, нуждаещи се от инвазивно дентално лечение е следния: √ 47,6% от тях са мъже и 52,4% от участниците са жени; √ най-много са във възрастова група 45 – 59 години, с изследваните придружаващи заболявания. Направени са изследвания на кръвните показатели и за установени наличните отклонения.

По втора задача: „*Да се изследва успеваемостта на инвазивното лечение при здрави пациенти*“.

Резултатите доказват висока успеваемост от 97,5%, съответна на литературните данни. Установи се, че не се променят изследваните кръвни параметри.

По трета задача: „*Да се изследва успеваемостта на инвазивното лечение при болни със сърдечно – съдови заболявания и антикоагулантна/антиагрегантна терапия*“

Повечето от инвазивните манипулации – 216 са извършени на пациенти със сърдечно – съдови заболявания на антикоагулантна/антиагрегантна терапия. Успеваемостта на манипулациите е много висока – средно 95% при спазване на правилата за предварителна подготовка на приема на лекарства преди

интервенцията, адекватен постопертивен период и контролирано наблюдение. За целите на научното изследване авторите са направили статистически модел на неуспеваемостта на инвазивните манипулации. На базата на получените резултати, авторите са извели препоръки на поведение на болните, които са на антикоагулантна/антиагрегантна терапия.

По четвърта задача: „*Да се изследва успеваемостта на инвазивното лечение при пациенти с диабет*“. Авторите доказват висок процент на успеваемост – 90 – 95% при спазване на оперативните протоколи. На базата на получените от тях резултати и потвърдени от литературата, е изведена „Схема за инвазивно дентално лечение на диабетици“. Дисертантът определя три степени на контрол на заболяването, което определя големината на риска от денталната манипулация.

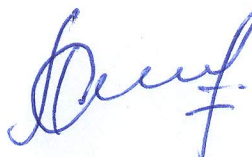
Изводи: Те са групирани в три основни групи – анамнестични данни, клинично проучване и лабораторно проучване. Изведени са насочващи резултати на относителния дял на прием на хипертензивни и антикоагулантни медикаменти. потвърждава се наблюдението, че сърдечно-съдовите заболявания и диабетът се подмладяват.

Установена е висока успеваемост на манипулациите при болните лица, сравнима с тези на контролната група. Кръвните параметри също остават стабилни.

Научният труд е пилотно проучване на две социално значими заболявания – сърдечно-съдовите и диабета. Епидемиологичното проучване на разпространението им, разпределено по възраст, пол и тежест заостря вниманието на денталните лекари за целенасоченото им търсене. На базата на промени в кръвните изследвания са изведени протоколи за поведение на денталния лекар. Потвърдено е, че при спазване на всички изисквания за подготовка на пациента, резултатите са успешни. „Подмладяването“ на социално значимите заболявания не трябва да лишава пациентите от добро орално здраве.

Представеният автореферат отговаря на изискванията.

От гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на д-р Александър Иванов Георгиев в докторска програма по „Терапевтична стоматология“

12.06.2022 год.

Проф. Лаура Андреева – Гургуриева, дм, дмн.

София